

Ochrana zdraví před hlukem

V současnosti se potýkám s rušením nočního klidu ze strany svého souseda, proto jsem se rozhodla vypracovat také téma týkající se ochrany před hlukem a vibracemi. Hluk, tedy zvuk se škodlivým účinkem na zdraví, stojí za množstvím zdravotních potíží, které mohou ústít také v různá chronická onemocnění, např. diabetes mellitus, nicméně nejnámějšími potížemi jsou poruchy sluchu, se kterými se potýkají i dlouhodobí učitelé. Z tohoto důvodu je nutné hluk řešit i právně a zajistit občanům ČR ochranu jejich sluchu (+ souvisejících složek zdraví). Žáci by měli vědět, jak (minimálně „že“, tedy že existuje možnost) se mohou proti hlučným sousedům bránit, protože mnozí z nich to mohou zažít sami. Hluk je navíc součástí školního prostředí (zvonění, křik dětí, hluk v rámci tělesné výchovy, dupání, hluk za okny v případě městské školy,...).

Jedná se především o **zákon č. 258/2000 Sb.**, tedy zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Hluku a vibracím se věnují § 30 až § 34. Již v prvním ze zmíněných odstavců najdeme definici hluku a povinnost různých osob (např. provozovatele podniku) zajistit, aby hluk nepřekračoval meze určené v nařízení (viz níže).

Za hluk se **nepovažují** náhodné zvířecí zvuky, hudba provozovaná ve venkovním prostoru a hlasový projev, pouhé rušení skrz rozhovory návštěvníku diskotéky nebo venkovní koncert tedy není možné řešit, respektive trestat. Měření hluku může provést pouze člověk, který má osvědčení o akreditaci či držitel autorizace, měření nás samotných tedy jako důkaz pro případná další řešení nepostačí. K měření vyzveme krajskou stanici. Školy navíc, pokud se jedná o letiště či stroje a zařízení o určitém kmitočtu, patří do ochranného hlukového pásma, a osoby zřizující letiště nebo instalující zmíněná zařízení se tomu musí přizpůsobit – snížit hluk na nejmenší možnou míru.

Typicky se s hlukem pojí také **noční klid**, případně noční doba, která trvá od 22:00 do 6:00. Porušení nočního klidu, je podle zákona č. **251/2016 Sb.**, tedy zákona o některých přestupcích, přestupkem proti veřejnému pořádku (§ 5), který noční klid i definuje, přestupkem. Za porušení se ukládá pokuta do 5000 Kč. Zmíněný zákon však nabízí obcím možnost připustit výjimku, pokud se jedná o společenskou či rodinnou akci, slavnost a podobně (§ 7). Přestupky se hlásí PČR, v případě potíží ji tedy je možné přivolat, aby situaci prošetřila a zajistila nápravu.

Orgány, které se věnují ochraně před hlukem, najdeme vypsané v § 78 zákona č. 258/2000 Sb., konkrétně se jedná o Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, krajské úřady a Dopravní a energetický stavební úřad. Tyto orgány se rovněž snaží o snížení hluku.

Právě **Ministerstvo zdravotnictví** (§ 80) se stará o strategické hlukové mapy (<https://geoportal.mzcr.cz/shm/?locale=cs>), které má za úkol minimálně 1x za 5 let aktualizovat. Koordinuje také zpracování akčních plánů pro snížení hluku, a dělá tak na základě informací a údajů od krajských úřadů, které zase naopak berou údaje z map a tvoří akční plány. Ministerstvo dopravy se stará o hluk v důsledku pozemní komunikace (dále se jich týkají údaje o hluku z letiště a železniční tratě). Ministerstvo živ. prostředí upravuje „vyhláškou tiché oblasti ve volné krajině“.

V zákoně však chybí konkrétní postupy měření hluku a maximální limity, které musíme hledat v jiných zdrojích, konkrétně v **Nařízení vlády č. 272/2011 Sb.** (nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací), které se věnuje hygienickým limitům hluku a vibrací a jejich měření, ať už se jedná o pracoviště, venkovní či vnitřní prostory.

Na pracovišti by měl být maximální hluk 85 dB, nicméně můžeme uvažovat, zda se školství netýká spíše 2. odst. § 3, tedy: „*Hygienický limit ustáleného a proměnného hluku pro pracoviště, na němž je vykonávána práce náročná na pozornost a soustředění, a dále pro pracoviště určené pro tvůrčí práci vyjádřený ekvivalentní hladinou akustického tlaku $A_{L_{Aeq,8h}}$ se rovná 50 dB.*“ Nařízení rovněž stanovuje rovnice pro výpočet průměrné expozice hluku.

Nařízení samo nabízí **řešení**, např. pořízení protihlukových zástěn, protihlukových systémů a dostupnost chráničů sluchu. Různé možnosti nabízejí také jiné zdroje¹, např. umístění nástěnek a nábytku, které naruší hladké stěny, a snižují tak riziko odrazu zvuku, instalování závěsných stropnic a volbu dřevěného či plastového nábytku. Originálně se jeví umístění klidných boxů, které zabraňují křiku v jídelnách. Na škole, kde působím, se nacházejí dvě relaxační místnosti, ve kterých je nutné dodržovat sníženou hladinu zvuku (tiché povídání si).

V příloze 2 k nařízení se navíc dočteme o tom, že dochází ke korekci hygienických limitů hluku v chráněném vnitřním prostoru staveb, přičemž kromě lékařských ordinací a nemocničních pokojů se zde vyskytuje i položka „*přednáškové síně, učebny a pobytové místnosti škol, jeslí a staveb pro předškolní a školní výchovu a vzdělávání*“ jasně související s naší problematikou. Po dobu užívání těchto míst musíme připočítat k měření 5 dB, samotné nařízení tedy počítá s tím, že ve školách je vyšší hladina hluku, nicméně bere to v potaz pouze v určité míře, jinak je nutné hluk opět řešit. Pokud se jedná o stavební činnosti během školního vyučování, pak část B popisuje připočítání 10 až 15 decibelů, což se týká zvláště naší fakulty, kde se kvůli stavebním pracím za okny a dopravní situaci nemůže příliš větrat – což opět ohrožuje zdraví z jiných úhlů (větrání a souvislost s vlhkostí a teplotou, použití klimatizace, **vyhláška č. 194/2007 Sb.**, kterou se stanoví pravidla pro vytápění a dodávku teplé vody, měrné ukazatele spotřeby tepelné energie pro vytápění a pro přípravu teplé vody a požadavky na vybavení vnitřních tepelných zařízení budov přístroji regulujícími dodávku tepelné energie konečným spotřebitelům). Součástí nařízení jsou také chráněné venkovní prostory, které lze vnímat jako ideální místo pro školu v přírodě, tedy i tato místa mají vlastní povolenou hladinu, přičítá se ještě více decibelů než v případě škol.

Co se týká hluku, je tedy jasné, že můžeme jako učitelé vznést podnět k jeho měření, nicméně nejspíše sami víme, že úplného klidu ve školách docílit nelze. Přesto se jako osoby s výchovným působením můžeme podílet na jeho hladině, konkrétně různým tišením a volbou vhodných aktivit, případně jejich střídáním. Součástí je také vyhledávání klidnějších míst pro vlastní odpočinek (volná hodina, volný čas). Tak i sami můžeme zabránit naší předčasné ztrátě sluchu. V případě řešení hlasitého souseda je však ideálním řešením přivolání PČR.

¹ <https://www.bozpinfo.cz/hluk-ve-skolach-ceska-republika>.